МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Економічний факультет
Кафедра публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки

Допускається до захисту
«__2__» листопада 2020 р.
Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки
д.е.н. _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Особливості модернізації системи публічної влади в адміністративному районі України

Виконала: Мельник Оксана Миколаївна
Керівник: доцент Іванова Любов Степанівна
Рецензент: доцент Батажок Світлана Григорівна

Біла Церква
2020 р.

РЕФЕРАТ

Мельник О.М. Особливості модернізації системи публічної влади в адміністративному районі України.

Узагальнено наукові праці сучасних вітчизняних учених щодо організації діяльності органів публічної влади на місцевому рівні з метою визначення проблемного поля магістерського дослідження, уточнено понятійно-категорійний апарат.

Здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності публічної влади в адміністративному районі в умовах децентралізації. Розглянуто наукові підходи до модернізації системи публічного управління територіями.

Досліджено історичну ретроспективу адміністративно-територіального поділу Київської області та Вишгородського району. Визначено особливості здійснення публічної влади в адміністративному районі України. Розроблено інституційну модель і визначено напрями модернізації існуючої моделі системи публічної влади в адміністративному районі України.

Кваліфікаційна робота магістра містить 102 сторінки, 13 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел із 101 найменування.

Ключові слова: публічна влада, модернізація публічної влади, адміністративно-територіальний устрій, адміністративний район, повіт, напрями модернізації системи публічної влади.

ANNOTATION

Melnyk O.M. Peculiarities of modernization of the system of public power in the administrative region of Ukraine.

The scientific works of modern domestic scientists on the organization of public authorities at the local level in order to determine the problem field of master's research are summarized, the conceptual and categorical apparatus is specified.

The analysis of normative-legal maintenance of activity of public power in the administrative area in the conditions of decentralization is carried out. Scientific approaches to the modernization of the system of public management of territories are considered.

The historical retrospective of the administrative-territorial division of Kyiv region and Vyshhorod district is studied. Peculiarities of exercising public power in the administrative district of Ukraine are determined. The institutional model is developed and the directions of modernization of the existing model of the system of public power in the administrative region of Ukraine are determined.

The master's qualification work contains 102 pages, 13 tables, 7 figures, a list of used sources with 101 titles.

Key words: public authority, modernizing public authority system, administrative and territorial set-up, administrative rayon, povit, ways for pubic authority modernizing.

ЗМІСТ

ВСТУП 6

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ РАЙОНІ 9

1.1. Теоретичні підходи щодо організації діяльності органів публічної влади на місцевому рівні 9

1.2. Нормативно-правове забезпечення організації публічної влади в адміністративному районі в умовах децентралізації 17

1.3. Наукові підходи до модернізації системи публічного управління територіями 27

РОЗДІЛ 2. ЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА СУБРЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 37

2.1. Історична ретроспектива адміністративно-територіального поділу Київської області та Вишгородського району 37

2.2. Особливості здійснення публічної влади в адміністративному районі України 43

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ РАЙОНІ УКРАЇНИ 53

3.1. Концептуальні підходи до реформування адміністративно-територіального устрою в Україні 53

3.2. Добровільне об'єднання територіальних громад як пріоритет децентралізації в Україні 61

3.3. Пропозиції щодо напрямів модернізації системи публічної влади в адміністративному районі України 79

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ 88

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ 92

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авакьян С. А. Конституционное право [Текст] : энциклоп. слов. / С. Авакьян ; [отв. ред. С. А. Авакьян]. – М. : [б. и.], 2000. – 688 с.

2. Авер'янов В. Б. Реформування українського адміністративного права: грунтовний привід для теоретичної дискусії // Право України. – 2003. – № 5. – С.117.

3. Авер'янов В.Б. Державне управління: теорія і практика : Монографія / За заг. ред. В.Б.Авер'янова. - К. :Юрінком Інтер, 1998. -431 с.

4. Адміністративно-територіальна реформа в Україні : політико-правові проблеми : Монографія / І. О. Кресіна, А. А. Коваленко, А. А. Вітман та ін. / За ред. І. О. Кресіної. – К. : Логос, 2009. – 480 с.

5. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи : монографія / В. С. Куйбіда, В. П. Павленко та ін. – К. : Геопринт, 2009. – 615 с.

6. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи. / За фінансової підтримки Німецького товариства технічного співробітництва (GTZ). – Київ : Секретаріат Кабінету Міністрів України, 2009. - 615 с.

7. Алебастрова И. А. Конституционное право зарубежных стран [Текст] / Алебастрова И. А. – М. : [б.и.], 2001. – С. 128.

8. Бартенев С.А. Экономические теории и школы / С.А. Бартенев. – М. : Изд-во БЕК, 2006. – 352 с.

9. Бегей І. Основні складові сучасних моделей державного управління / І. Бегей // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 2 (25). – С. 16-26.

10. Безсмертний Р. Проблеми трансформації адміністративно-територіального устрою // Муніципальний рух: новий етап розвитку: Матеріали VII Всеукр. муніципальних слухань «Муніципальний рух в Україні – 10 років розвитку», Бердянськ, 6 вересня 2001 р. / За ред. М. Пухтинського. – К., 2005. – 124 с. 206

11. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування з Україні (муніципальне право) / П.Д. Біленчук, В.В. Кравченко, М.В. Підмогильний. – К. : Атіка, 2000. – 304 с.

12. Борденюк В. І. Деякі проблеми реформування інститутів публічної влади на місцях у контексті державної регіональної політики / В. Борденюк // Зб. наук.пр. Української Академії державного управління при Президентові України / [за заг ред. В.І. Лугового, В. М. Князєва]. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – Вип 2. – В 4 ч. – Ч.1. – 380 с.

13. Будник М.А. Трансформація системи державного управління України в умовах суспільно-політичних змін (регіональний аспект) : Автореф. дис. …канд. наук з держ. упр. / М.А. Будник // Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – 20 с.

14. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами, остання редакція 01.04.2018 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page - Назва з екрану.

15. Варда Я., Клосовскі В. Острови надій: розробка стратегій локального розвитку. - 2-ге вид., стереотип. - Пер. з пол. М.Р. Желяк. - К. : Молодь, 2005. - 312 с.

16. Васильєва О.І. Історичне коріння регіоналізації в європейських країнах Науковий вісник Академії муніципального управління : Зб. наук. пр. / О.І. Васильєва. – Серія «Управління». - Випуск 3/2016. – К. : АМУ, 2016. - С. 185-194.

17. Васильєва О.І. Регіональне управління в умовах реформування владних відносин : монографія / О.І. Васильєва. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. - 435 с.

18. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво Юридична думка», 2007. – 992 с.

19. Виконавча влада в Україні : Навч. посібник / За заг. ред. Н.Р.Нижник. -К. : УАДУ, 2002. - 126 с. 207

20. Вишгородська районна державна адміністрація / [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Вишгородської РДА та Вишгородської районної ради. – Режим доступу : http://www.vysh.gov.ua/index.php/doradchiorgany/145-komisia-uchasnyk-viiny/360-komisia-uchasnyk-viiny-sklad

21. Ворона П. Досвід муніципального реформування Франції на прикладі базових адміністративно-територіальних колективів країни – комун / П. Ворона // Проблеми реформування публічної влади: зб. матер. та докум. / за заг. ред. Р. П. Безсмертного ; наук. ред. : М. О. Пухтинський. – К. : Атіка – Н, 2009. – 476 с.

22. Ворона П.В. Теоретико-методологічні засади організації місцевого самоврядування в Україні : Автореф. дис. ...докт. наук з держ. упр. / П.В. Ворона / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2013. – 36 с.

23. Гавров С. Н. Модернизация // Социокультурная антропология: история, теория, методология. Энциклопедический словарь.. – М. : Академический проект : Константа, 2012. - С. 821–830.

24. Гнидюк Н. Визначення поняття публічної адміністрації в ACQUIS COMMUNAUTAIRE // Законодавство України: Наук.-практ. коментар. – 2006. – № 10. – С.74–77.

25. Голиков А.П. Стратегия регионального развития : европейский контекст : монография / А.П. Голиков, Н.А. Козакова. – Х. : Эпиграф, 2008. – 180 с.

26. Головко В. «Модернізація» як мета нарратив української історії // Проблеми Історії України: факти, судження, пошуки. - 2003. - № 9. - С. 410–427.

27. Городяненко В. Г. Соціологія : Підручник. – К., 2003.

28. Григорьев В. А. Пути становления и конституционного закрепления принципа разделения государственной власти и местного самоуправления в Украине / В. А. Григорьев // Юридический вестник [Текст]. – 2001. – № 1. – 158.–С. 151 208

29. Грищенко І.М. Впровадження лідерства в систему місцевого самоврядування України / І. М. Грищенко // Науковий вісник АМУ : зб. наук.пр.– К. : [б.в.], 2014. – Вип. 2/2014. – С. 275–285. – (Серія"Управління")

30. Грищенко І.М. Організаційні засади діяльності районної ради : сучасні аспекти /І. М. Грищенко // Упр. сучас. містом. – К. : [б.в.], 2008. – № 1– 4/1-12 (29-32). – С. 170–181.

31. Грищенко І.М. Організація діяльності районних рад в Україні: адаптація європейського досвіду належного врядування дис. ...канд. наук з держ. упр. / І.М. Грищенко / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – 217 с.

32. Грищенко І.М. Організація діяльності районних рад в Україні: адаптація європейського досвіду належного врядування : Автореф. дис. ...канд. наук з держ.упр. / І.М. Грищенко / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – 20 с.

33. Губань Р. Питання адміністративно-територіального устрою України в рішеннях Конституційного Суду України та судів загальної юрисдикції / Р. Губань. Вісник Конституційного Суду України. - № 4. – 2013. – С. 80-90.

34. Давтян С.Г. Організаційно-правовий механізм державного управління на місцевому рівні : [навч. посіб] / С. Г. Давтян, А. Пойченко, С. Саханенко. – Одеса :ОРІДУ НАДУ, 2006. – 252 с.

35. Давтян С.Г. Механізми взаємодії місцевих державних адміністрацій та територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади. Автореф. дис.... канд. наук з держ. упр. / С.Г. Давтян / Харківський регіон. інститут держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Харків : ХарРІДУ НАДУ, 2008. - 20 с.

36. ДБН 360-92 «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», затверджені наказом Держкоммістобудування від 17 квітня 1992 р. № 44 (із змінами). 209

37. Дегтярьова І.О. Домінанти державної політики розвитку місцевого

самоврядування в Україні : Автореф. дис. ...канд. наук з держ.упр. / І.О. Дегтярьова / Харківський регіон. інститут держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Харків : ХарРІДУ НАДУ, 2005. – 20 с.

38. Департамент структурної трансформації Канцелярії Ради Міністрів Республіки Польщі – http://www.zachpomorskie.pl/art/reforma/coprzyre.html

39. Державне управління : Європейські стандарти, досвід та адміністративне право / [В. Б. Авер'янов, В. А. Дерець, А. М. Школик та ін.] ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Юстиніан, 2007. – 288 с.

40. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади : Навч. посібник / За заг. ред. Н.Р.Нижник. - К. : УАДУ, 2002. - 163 с.

41. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К. : Факт, 2003. – 384 с.

42. Державний архів Київської області. – р-880, оп. 11, спр. 2121, арк. 392-444.

43. Децентралізація влади / http:/ decentralization.gov. ua/region/common /id/1219 – Назва з екрану.

44. Децентралізація влади Київська область / http://decentralization.gov.ua/region/item/id/11 - Назва з екрану.

45. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К. : Москаленко О. М., 2012. – 212 с.

46. Доценко А. І. Адміністративно-територіальний устрій і розселення в Україні / НАН України, Рада з вивчення продуктивних сил України. – К.: РВПС України НАН України, 2003. – 76 с.

47. Дробот І.О. Теоретико-методологічні засади гарантування місцевого самоврядування в Україні : Автореф. дис. ... докт. наук з держ. упр. / І.О. Дробот / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2010. – 36 с. 210

48. Енциклопедія державного управління: у 8 т./ Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін.

– К.: НАДУ, 2011. – Т.1. Теорія державного управління. / Наук.- ред. колегія: В. М. Князєв(співголова), І.В. Розпутенко (співголова) – 2011. – 752 с.

49. Європейська хартія місцевого самоврядування / Міжнародний документ від 15.10.1985 // [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036.

50. Європейська Хартія регіональної демократії : наук.-практ. коментар / [авт.-уклад. : Т. М. Безверхнюк, та ін.]. Асоціація дослідників держ. упр. – Одеса : ХОББИТ ПЛЮС, 2008. – 186 с.

51. Євсюкова О.В. Організація діяльності представницьких органів місцевої влади в адміністративному районі України» Автореф. дис. ...канд. наук з держ. упр. / О.В. Євсюкова / Академія муніципального управління – К. : АМУ, 2013. – 20 с.

52. Євсюкова О.В. Досвід реалізації форм безпосередньої демократії в європейських сервісно-орієнтованих державах. / О.В. Євсюкова Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce i na Ukrainie w dobie narastających konfliktów. – Warszawa, 2016. – 171 с.

53. Євсюкова О.В. Організаційно-правові умови забезпечення результативності функціонування сервісно-орієнтованої системи державного та муніципального управління / О.В. Євсюкова // Науковий вісник Академії муніципального управління: [зб. наук. пр.]: за заг. ред. О.І. Дація. Серія «Державне управління». Вип. 2/2016. – К.: Академія муніципального управління. – 2016. – С. 55–63.

54. Єгорченкова О.Ю. Теоретико-методичні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні (регіональний аспект) : Автореф. дис. ...канд. наук з держ.упр. / О.Ю. Єгорченкова / Донецький державний універ. управління Міністерства освіти і науки України, Донецьк, 2013. – 20 с.

55. Жовнірчик Я.Ф. Розвиток територіальної організації місцевого самоврядування в Україні : Автореф. дис. ...канд. наук з держ.упр. / 211 Я.Ф. Жовнірчик / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2005. – 20 с.

56. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підручник / авт.-упоряд. : В.М.Вакуленко, М.К.Орлатий, О.С.Ігнатенко та ін.; за заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. – К. : НАДУ,2010, - 400 с.

57. Закон про гмінне самоврядування / [Електронний ресурс]. Режим доступу: **https://www.csi.org.ua/wp.../Polshha-gminy-vytyagy.doc**

58. Зарубіжний і вітчизняний досвід реформування адміністративно-територіального устрою України : Монографія / Л. Т. Шевчук, В. С. Кравців, С. Й. Вовканич та ін. – Львів, 2007 – 254 с.

59. Захарченко А. Проблеми законодавчого забезпечення адміністративно-територіальної реформи в Україні / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.laboratory.kiev.ua – Назва з екрану.

60. Заява Мережі підтримки реформ щодо засад проведення місцевих виборів в Україні / [інформ.-аналіт. матеріали до парламентських слухань на тему:«Реформування законодавства України про місцеві вибори в інтересах територіальних громад» ВРУ 12.05.2010 р.] / Офіційні матеріали Верховної Ради України.

61. Земельний Кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III (зі змінами, редакція від 01.04.2018 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14 www.rcss.gov.pl – Назва з екрану.

62. Інтернет-сторінка Урядового центру стратегічних досліджень в Польщі / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.rcss.gov.pl – Назва з екрану.

63. Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань на тему: «Реформування законодавства України про місцеві вибори в інтересах територіальних громад» ВРУ 12.05.2010 р. 212

64. Історія Київської області – від Київської Русі до сучасності / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// koda.gov.ua/kiivshhina/istoriya/ - Назва з екрану.

65. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості

Верховної Ради України. – 2005. – №№ 35–36, 37. – Ст. 446.

66. Козюра І. В. Місцеве самоврядування в Україні (становлення та еволюція) : навч. посіб. / І. В. Козюра, О. Ю. Лебединська. – Ужгород : Патент, 2003. – 224 с.

67. Коліушко І. Реформа публічної адміністрації на місцевому та регіональному рівні як один із напрямків адміністративної реформи / І. Коліушко, В. Тимощук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.municipal.gov.ua/ fond/default.asp?cid=1139.- Назва з екрану.

68. Колодій А.Ф. Феномен Майдану в контексті пошуку моделі врядування в Україні / А.Ф.Колодій // [Електронний ресурс]. Думки з приводу. Авторський проект А.Ф. Колодій. - 2014. – Режим доступу: http.|| political-studies.com/?p=1039. – Назва з екрану.

69. Комашко М.В. Деякі проблемні питання делегування повноважень у сфері здійснення місцевого самоврядування // Держава та регіони. Сер.: Право. – 2001. – № 2. – С.27-31.

70. Конституційне право [Текст] : словн. терм. / [авт.-укл. П. П. Шляхтун]. – К. : Либідь, 2005.

71. Конституція Республіки Польща : Закон від 02.04.1997 р. // Dziennik Urzendowy [Text]. – 1997. – № 79. – поз. 483.

72. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (зі змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс]. // Офіційний сайт Верховної Ради України http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 – Назва з екрану.

73. Конський С. Структура і функції воєводства. // Економічний часопис, № 1, 2001. – С. 21–25. 213

74. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження КМУ №333-р від 01.04.2014 р. / [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства

України. – Режим доступу :http://minregion.gov.ua – Назва з екрану.

75. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (проект) / [Електронний ресурс]. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу :http://minregion.gov.ua/discussion/proekt-ukazu-prezidenta-ukrayinipro-zatverdzhennya-koncepciyi-reformu-vannya-miscevogo-samovryaduvannyata-teritorialnoyi-organizaciyi-vladi - Назва з екрану.

76. Копєйчиков В. В. Правознавство : Навч. посіб. / В. В. Копєйчиков, В. І. Бобир, С. Є. Демський та ін. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 704 с.

77. Корінний М.М. Київщина. З історії становлення сучасного адміністративно-територіального устрою Київської області / Журнал «Архіви України, вип. 1 (272), 2012. // http://dako.gov.ua/arhiv-y-zmi/publikacii-vpresi/196-06-01-2015-11-05.html – Назва з екрану.

78. Корчак Є. Адміністративна реформа в Польщі : спроба оцінки. // Економічний часопис, № 1, 2001. - С. 13-18.

79. Кравченко В.В. Муніципальне право України : Навчальний посібник / В.В. Кравченко, М.В. Пітцик. – К. : Атака, 2003. – 672 с.

80. Куйбіда В. С. Ґенеза територіальної організації України : конституційно-правові аспекти / В. С. Куйбіда, І. Я. Заяць. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. – 480 с.

81. Кучабський О.Г. Адміністративно-територіальна організація України: теорія, методологія, механізми становлення : моногр. / О. Кучабський. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – С. 168.

82. Кучабський О. Г. Перспективи впровадження статистичної системи NUTS в Україні в контексті адміністративно-територіальної реформи 214 [Електронний ресурс] / О. Г. Кучабський. – Режим доступу до статті : http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/dutp/20062/txts/REGIONALNE%5C06kogkar.pdf – Назва з екрану.

83. Лазор О. Д. Місцеве управління : поняття, терміни, визначення : Словник-довідник. – 2-ге доповн. навч.-наук. вид. / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. – К. : Дакор, 2004. – 336 с.

84. Лазор О.Д. Місцеве самоврядування : вітчизняний та зарубіжний досвід. / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор. – Львів, 2002. – 463 с.

85. Лазор О.Д. Основи державного управління та місцевого самоврядування : Навчально-методичний посібник. Видання 5-те. доповнене і перероблене / О.Д. Лазор, О.Я. Лазор, І.Г. Юник. – Хмельницький : ТОВ «Поліграфіст – 2», 2012. – 520 с.

86. Лелеченко А.П. Децентралізація в системі державного управління в Україні : теоретико-методологічний аналіз : Автореф. дис. ...канд. наук з держ.упр. / А.П. Лелеченко / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2006. – 20 с.

87. Линник, Е.В. Модернизация общества как фактор глобализации : Сравнительный анализ и типологизация : дис. ... кандидата философ. наук : 09.00.11. - Ростов-на-Дону, 2005. - 177 с.

88. Лісничий В.В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн : Навч. посіб. - 2-е вид. випр. - К. : ВД "Професіонал". 2004. - 336 с.

89. Лук'янець В.С. Філософський постмодерн / В.С. Лук'янець, О.М. Соболь. - К., 1998. - С. 297.

90. Малиновський В. Територіальна організація влади України :Європейські орієнтири реформування / зб. наук. праць Національної академії державного управління при Президентові України // за заг. ред. О.Ю. Оболенського, С.В. Сьоміна. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – Вип. 1. – С. 158.

91. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком: монографія / В.В. Мамонова. - Х. : Вид-во ХарРІДУ "Магістр", 2006. - 196 с.

92. Мамонова В.В. Теоретико-методологічні засади управління територіальним розвитком : Автореф. дис. ...докт. наук з держ.упр. / В.В. Мамонова / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2006. – 36 с.

93. Манжула А.А. Державне управління на місцевому рівні: адміністративно-правовий аспект. Автореф. дис. к.ю.н. / Національний університет внутрішніх справ. - Харків, 2003. - 192 с.

94. Матеріали громадських обговорень законопроектів «Про територіальний устрій України», «Про місцеве самоврядування громад», «Про самоврядування району», «Про самоврядування області», «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» 26 липня 2005 р. / Харківська обласна державна адміністрація, Національний технічний ун-т «Харківський політехн. ін-т». – Х., 2005. – 199 с.

95. Матеріали громадських обговорень проекту закону України «Про територіальний устрій України». – К., 2005. – 56 с.

96. Межуев В. М. Ценности современности в контексте модернизации и глобализации // Электронный журнал «Знание. Понимание. Умение». - Философия. Политология. -2009. - № 1.

97. Месюк М. П. Механізми регулювання взаємодії інститутів влади і громадянського суспільства: організаційно-правовий аспект : Автореф. дис. ...канд. наук з держ.упр., - Київ, 2014. – 20 с.

98. Місцеве самоврядування: 10 років незалежності України. – К: Парламентське вид-во, 2001. – 431 с.

99. Муніципальне право України : Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.

100. Новик В.П. Адміністративно-територіальний устрій : організаційно-правовий аспект : автореф. дис.. ...канд. юрид. наук : 12.00.07 Національний аграрний ун-т. – К., 2008. – С. 9. 216

101. Номенклатура територіальних одиниць для статистики (NUTS) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: http://www.eru.org.ua/?page=1227 – Назва з екрану.